

خشک کردن انواع گل و گیاه و تهیه کلکسیون گل

تالیف : مسعود احمد زاده
چاپ اول : خردادماه ۱۳۵۲
چاپ افسونگر

آماده سازی برای وب : مرتضی بوربوری
Email: cameraman۱۳۵۶@yahoo.com

یکی از سرگرمیهای مفید و کم خرج و در عین حال آموزنده و علمی فراهم کردن کلکسیونی از گل‌های مختلف می باشد سرگرمی که میتوان از آن هم به عنوان تفنن و هم به عنوان یک کاوش علمی استفاده کرد .

برای تهیه مجموعه ای از گل‌ها و گیاهان مختلف هزینه زیادی صرف نخواهد شد ولی بعد از آنکه کلکسیونی بی نظیر تهیه کردید دارای ارزش زیادی خواهد بود.

لابد فکر میکنید که این سرگرمی می بایست مخصوص عده ای زیست شناس یا گیاه شناس باشد تا با دست یافتن به انواع و اقسام گیاهان اطلاعات نوینی در رشته گیاه شناسی از حیوان و نبات بعد از مرگ کاری بس دشوار است زیرا موجود بدون داشتن روح و حیات قادر به حفظ تعادل اولیه خود نمی باشد و از بین میرود گل و گیاهان نیز از آن جمله اند . گیاهان با تمام ظرافت و رنگهای دلپذیر و با آن همه لطف و هنر مندی که در ترکیب آنها به کار رفته است بعد از مدتی پژمرده شده و از بین میروند بخصوص گل‌ها که بعد از یک دوره کوتاه مدت پلاسیده شده و می میرند . اکثر شاعران و سخنوران به خاطر داشتن قریحه ظریف و قدرت کلام شعرها راجع به گل

و گیاه سروده اند و از کوتاهی عمر گل گلایه نموده اند.

برای نیل به هدف اصلی که تهیه کلکسیون استثنایی از انواع گلها و گیاهان است میبایست کوشش و جدیت و علاقه مندی از خودتان نشان دهید تا هر چه بیشتر از انواع گلها تهیه کرده و هم چنین طوری آنها را آماده نمایید که بعد از گذشت سالیان دراز شادابی و طراوت خود را حفظ کرده و تر و تازه بنظر برسند.

مسئله این کار قدری مشکل است و حتی تا اندازه ای غیر ممکن ولی میتوان به پیشرفتهای ارزنده ای نائل آمد .

اکثر مردم در خانه های خود باغچه پر از گیاهان دارند و یا اقلاً چند گلدان گل در گوشه منزل یافت می شود.

می توان تجربه را با هر گیاهی آغاز نمود . علاقمندی و پشتکار شرط اصلی برای موفقیت است .

به غیر از گلهایی که در خانه یافت می شود می توانید از انواع و اقسام گلها که در گل فروشی وجود دارد استفاده نمایید و یا در موقع بازگشت از پیک نیک دسته ای از گلها و گیاهان وحشی تهیه و برای خشک کردن به خانه بیاورید.

چه بسا گیاهانی که فقط در یک منطقه مخصوص قادر به زندگی هستند حتی گیاهی ممکن است در کشوری نباشد و فقط در کشور بخصوصی وجود داشته باشد. در این مواقع کمک از دوستان کلکسیونر خارجی که مجموعه گل در اختیار دارند و در سایر کشورها زندگی می کنند یکی از بهترین روشها جهت تکمیل کردن مجموعه گل است و میتوانید با مبادله گیاهان بین خود و دوستان هم از ابتکارات رفقای خود در مورد خشک کردن گلهای استفاده کنید و هم کلکسیون خود را کامل نموده و بر ارزش آن بیافزایید.

هزار تیره گیاه برای خشک کردن در اختیارتان هست و از این نظر صفحات آلبوم شما بستگی به تعداد گلهایی خواهد داشت که تهیه نموده اید.

برای خشک کردن گیاهان و یا نگهداری آنها چندین متد وجود دارد که بعضی از این روشها برای نگهداری گیاهان به مدت طولانی و برخی برای حفظ آنها به مدت کوتاه است.

عده ای از گلهای قابل نصب در آلبوم و عده ای برای دکوراسیون و زیبایی اطاق به کار می رود.

تنها سعی در جمع آوری گلهای گیاهان نکنید بلکه یک کلکسیون خوب باید

شامل تمام اجزای گیاهان از ریشه تا ساقه و برگ باشد.

در زیر صفحه هر آلبوم مشخصات و تاریخ چین و نوع و محل زیست آن گیاه را درج نمایید اگر نام گیاهی را نمیدانید می توانید از کتابهای گیاه شناسی و یا از شخصی مطلع در این رشته و یا دایرة المعارف کمک بگیرید.

از قسمتهایی از گیاه به علت خشن و ضخیم بودن و یا به خاطر داشتن مقادیر زیاد آب قابل نصب در آلبوم نیست می توانید قسمتهایی از آن را بوسیله تیغ و یا چاقو جدا کرده و بعد از خشک کردن در آلبوم نصب کنید.

روش خشک کردن گلها

روش اول:

در این متد که مخصوص گل و گیاهان علفی و ظریف میباشد باید گیاه را تحت فشار و وسایل جاذب الرطوبه خشک نموده و آنرا قابل نصب در آلبوم نمایید. تعداد زیادی از نباتات وجود دارند که برای این منظور مناسب می باشند .

واما روش کار :

۱- انتخاب گل :

برای اینکه گلی را خشک نمایید باید سعی گردد که بهترین نوع آن تیره چه از نظر رنگ و چه از نظر شادابی و رشد انتخاب شود. بعد از آنکه گل مورد نظر خود را یافتید بوسیله بیلچه و یا کارد بلندی آنرا با خاک اطرافش از زمین بیرون آورید بعد ساقه را در دست گرفته و آهسته انتهای گیاه را به زمین بکوبید تا خاک چسبیده به به ریشه از آن جدا گردد. وقتی ریشه کاملاً نمایان شد ریشه و ساقه گیاه را درون ظرف آبی تمیز قرار دهید و با برس نرمی ریشه ها را خوب بشوئید ولی متوجه باشید که که صدمه ای به آن وارد نشود. بعد از آنکه گل و خاک بخوبی از ریشه برطرف شد گیاه را روی قطعه ای روزنامه و یا کاغذ خشک کن قرار داده تا آبی که در اثر شستشو بر روی قسمت های گیاه باقی مانده بر طرف شود.

اگر هدف شما فقط تهیه کلکسیونی از گل و برگ های گیاهان است می توانید از ساقه گیاه را قطع نمایید و دیگر لزومی به بیرون آوردن ریشه از خاک نخواهد بود.

بهر حال وقتی چند ساعتی از قرار دادن گیاهان درون روزنامه و یا کاغذ خشک کن گذشت آنرا از لای روزنامه خارج کنید. برای خشک کردن گل

می بایست مکانی تاریک که تهویه در آنجا به خوبی صورت گیرد انتخاب شود. یک کتاب و یا مجله پهن انتخاب کرده و روی زمین قرار دهید بعد چند کاغذ خشک کن تمیز و سفید که از طول و عرض گیاه چند سانتی متر بزرگتر باشد روی کتاب مورد نظر قرار دهید و گل آماده شده را روی کاغذهای خشک کن گذارده و فرم مورد علاقه خود را به آن بدهید بعد چند برگ از همان کاغذهای خشک کن را روی آن گذارده و کتاب نسبتاً سنگینی بر روی کاغذها بگذارید. باید توجه داشته باشید که کتاب یا جسمی که روی گل قرار می دهید در ابتدای کار نباید خیلی سنگین باشد زیرا فشار زیاد باعث له شدگی و خارج شدن رنگدانه ها و سایر مواد گیاه به علت داشتن آب فراوان در قسمتهای مختلف گلبرگ – ساقه و برگ خواهد شد اگر فشار بسیار شدید باشد حتی رنگ گلبرگها و سایر قسمتها نیز تغییر خواهد کرد.

بعد از چند ساعتی و بسته به قطر و اندازه گیاه از ۳ الی ۵ ساعت که بدین ترتیب گل ما بین دو دسته کاغذ خشک کن قرار گرفت آنرا از بین آنها بیرون می آوریم و کاغذهای خشک کن را عوض می نمائیم. زیرا به علت جذب رطوبت تدریجاً کاغذ مرطوب و غیر قابل استفاده می گردد. بهتر است

برگهای کاغذ برگهای کاغذی که در تماس با نبات بوده اند کنار گذاشته شوند و بجای آنها دو برگ نو و تمیز قرار داد. اینبار کتاب وزینتری روی گل قرار می دهیم و یا از همان کتاب اولیه استفاده کنید و روی کتاب را نیز وزنه و یا جسمی سنگین بگذارید و برای مدت یکروز آنها را در همین وضع رها کنید. روز بعد مجددا کاغذها را عوض کنید اینبار به مدت ۲ روز کاری به گیاه نداشته باشید. در پایان روز دوم یک بار دیگر کاغذهای خشک کن را عوض کرده و سه روز صبر نمائید بعد از اتمام این دوره گل وسایر قسمتهای گیاه خشک شده است. برای صرفه جوئی در امر خشک کردن گلها کاغذهای خشک کن را دور نیاندازید اگر آنها را در معرض هوا و یا نور خورشید قرار دهید بعد از مدتی کوتاه خشک خواهند شد. این کاغذها بقیمت ارزان به صورت ورقه های بسیار بزرگ و یا به صورت نوارهای کلاف شده در مغازه های لوازم التحریر بفروش می رسد.

بجای کاغذ خشک کن می توانید از کاغذ صافی که برای جدا کردن محلولها بکار میرود استفاده نمائید. حتی میتوانید بجای هردوی این کاغذها از

روزنامه معمولی استفاده کنید و با آن گلهایتان را خشک نمائید . ولی روزنامه دو عیب دارد یکی آنکه قدرت جذب رطوبتش از کاغذ خشک کن و صافی کمتر است و ثانياً به علت وجود خطوط سیاه ممکن است باعث کثیفی گیاه شود . اگر طول گل وسایر قسمت‌های گیاه بلند است می‌توانید ریشه را از ساقه جدا کنید و یا گل را از ناحیه ساقه قطع کنید و مستقلاً هر کدام را خشک کنید . اگر ساقه و یا ریشه از ۳ میلیمتر بیشتر است توصیه می‌گردد که بوسیله تیغ و یا چاقوی تیز یک طرف آنرا طوری تراشیده که ساقه نصف قطر اولیه خود را داشته باشد و بعد از این کار اقدام به خشک کردن آنها کنید .

معمولاً گیاهان علفی که ساقه و ریشه باریک دارند احتیاج به چنین عملی نخواهند داشت اگر بخواهید از درختی نیز در کلکسیون خود نمونه داشته باشید می‌توانید بوسیله چاقو قسمت کوچکی از ساقه را ببرید و آنرا به شکل مربع مستطیل نازکی در آورید و آنرا در جای خشکی قرار داده تا بعد از چند روز خشک شود . همراه با این کار می‌توانید مقداری برگ و احتمالاً گل نیز از درخت چیده و با استفاده از همان روش که برای خشک کردن سایر گیاهان علفی بکار می‌بردید آنها را نیز خشک نمائید.

در موقع جمع آوری گیاهان از باغچه و یا از بیابان و یا هر مکان دیگر تاریخ چیدن و مکان و نوع گیاه و اگر از یک درخت نمونه برداری میکنید بلندی درخت بطور تقریب و قطر بدنه و سایر خصوصیات گیاه را روی کاغذ یادداشت نمائید. تکه ای نوار چسب کاغذی در موقع چیدن گل و وصل کرده و روی آن حروفی درج نمائید تا مشخصات آن با مشخصات سایر گلها که در کتابچه ای یادداشت کرده اید اشتباه نگردد.

برای نصب گلهایی که با متد فوق آماده نمودید در آلبوم می توانید آنها را به همان شکل بر روی صفحات آلبوم قرار داده و تکه ای نوار چسب بریده و به قسمتهایی از ساقه و ریشه بچسبانید. میتوانید بجای نوار چسب پشت ساقه و ریشه ها را کمی چسب مایع زده و به صفحه آلبوم بچسبانید. مشخصات هر گل را پائین و یا پشت صفحه درج کنید. صفحات آلبوم باید ضخیم باشد تا بر اثر خم و راست شدن گل شکسته و منهدم نگردد. بهتر است بر روی هر صفحه فقط یک گل نصب کنید و از چسباندن گل در پشت صفحات خود داری نمائید زیرا گلها ممکن است با یکدیگر تماس پیدا کرده و خرد شوند. برای رفع این مشکل همانطور که گفته شد باید در هر صفحه فقط یک گل نصب شود و مابین صفحات آلبوم یک برگ کاغذ لطیف نرم قرار داد.

می توانید قبل از آنکه گل را در آلبوم قرار دهید آنها را رنگ نمائید . زیرا
عده ای از گیاهان با تمام مراقبت ها که در امر خشک کردن اعمال می
گردد باز تغییر رنگ داده و از حالت اولیه خود خارج می گردند.
برای این منظور در قسمت دیگری از این بخش متد رنگ آمیزی گیاه ذکر
شده است و شما می توانید با هنرمندی و فراست رنگهای بسیار مناسب
تهیه نموده و گلها را بوسیله آنها رنگ کنید .

روش دوم برای خشک نمودن گیاهان :

در متد قبلی یاد گرفتیم که چگونه می توان انواع گلهای علفی و ظریف را
خشک کرد . عده ای از کلکسیونر های گل طریقه دیگری برای نگهداری
گلها ابداع نموده اند که در نوع خود جالب و استثنائی است و در اغلب نقاط
دنیا معمول و مرسوم است . با استفاده از این متد حتی شکل گل تغییر پیدا
نکرده و همانند اولین روز چیدن تازه به نظر میرسد این روش قدری
مشکلاتر از روش قبلی است ولی در عوض فرم اصلی و واقعی گیاه حفظ
می گردد.

روش کار:

بعد از آنکه گل و یا انواع گیاهان مورد نظر خود را انتخاب کردید آنها را

باید از ریشه از خاک بیرون آورده و از ساقه قطع نمائید این کار باید بعد از خشک شدن شب‌نم صبحگاهی که به صورت قطراتی در روی گیاهان جمع میشود صورت گیرد زیرا گلها در این موقع حداکثر شفافیت و رسیدگی خود را دارا هستند .

اگر گیاه دارای ساقه چوبی و ضخیم باشد گل را با مقدار کمی از ساقه قطع نمائید و برگها را نیز از ساقه جدا کنید ساقه را باید بمرور بر اثر جریان هوا خشک و گلها و برگها را نیز بوسیله براکس و شن خشک کنید و بعد از انجام این مراحل میتوانید بوسیله چسب مایع برگها و گل را به ساقه متصل نمائید . بعد از قطع نمودن گل از ساقه درون ساقه سیم باریکی فرو نموده بطوری که سر دیگر آن از وسط گلبرگها خارج شود بعد نوک سیم را به شکل قلاب در آورده و انتهای دیگر سیم که ته ساقه فرو نموده اید بدست گرفته و آهسته بیرون بکشید تا قلاب سیم که میان گلبرگها قرار دارد بداخل گل فرو رفته و محکم شود اندازه قلاب ۵ میلیمتر باشد کافی است . وقتی که تمام گلهای مورد نظرتان را بدین نحو تهیه کردید جعبه مقوایی یا چوبی شبیه جعبه معمولی کفش و یا کارتون سیگار و یا جعبه ای نظیر اینگونه قوطیها

فراهم نموده و گل ها را درون آنها بچینید ترتیب قرار دادن آنها اینطور است که روی گلها را به طرف پائین و یا بطور خوابیده قرار دهید اگر گیاه ظریف و علفی است احتیاج به قطع گلها و برگ از ساقه نخواهید داشت و می توانید مستقیماً آنها را درون جعبه گذارده و یا از وسط جام گل سیم فرو کرده و بعد از فرم دادن به ساقه درون جعبه جایگزین نمائید.

ماده خشک کننده برای گیاهان براکس و شن است . براکس ماده شیمیایی سفید رنگی است به صورت پودر و یا دانه های کوچک که بفروش میرسد . این جسم شیمیایی علاوه بر خاصیت ضد میکروب و حفظ اجسام جاذب الرطوبه نیز می باشد . اگر دانه های براکس درشت است آنرا کوبیده و نرم نمائید تا به صورت گرد در آید . شن نیز ماده ایست سیلیسی در کنار رودخانه ها و ساحل وجود دارد . اگر دانه های شن کوچک و ریز باشد برای منظورتان بسیار مناسب تر است . باید شن تمیز و بدون خاک و کثافات باشد .

برای اینکار بهتر است آنرا با آب گرم چند بار شسته و بر روی روزنامه ای تمیز آنرا ریخته و در جای بدون باد ولی خشک کاملاً خشک نمائید . بعد به نسبت ۲ قسکت پودر بوراکس با یک قسمت پودر شن مخلوط نمائید ایندو

باید کاملاً با هم مخلوط شوند اگر دانه های شن درشت است می توانید مانند
براکس بکوبید مقدار مناسب براکس و شن عبارتند از ۴ پوند حدود
۲ کیلوگرم و ۳/۵ پیمانه (لیوان معمولی) شن است بعد از آنکه پودر شن و
براکس آماده شد بوسیله قاشق کوچکی این پودر را بر روی گلهای درون
جعبه بریزید حتی بهتر است ۵ میلیمتر کف جعبه از این پودر پاشیده و سپس
گلها را بر روی آنها قرار دهید. آنقدر بر روی گلبرگها و بین ورقه های
گل پودر براکس و شن بریزید تا کاملاً روی گل را بپوشاند با این عمل در
حدود ۶ سانتی متر از ارتفاع جعبه پر از پودر براکس و شن است جعبه را
به اتاقی که تاریک می باشد و یا نور کمی بداخل آن برسد قرار دهید گرمای
اتاق نباید زیاد باشد هم چنین تهویه بخوبی در آنجا صورت گیرد همیشه به
خاطر داشته باشید که عمق جعبه کم باشد زیرا در قوطی که عمق آن زیاد
است تهویه بخوبی صورت نخواهد گرفت و گلها پلاسیده می گردند.
بعد از ۵ روز و یا کمی بیشتر گیاه مدفون شده بین شن و براکس خشک
خواهد شد.

البته تعداد زیادی از گیاهان علفی و ظریف حتی در ظرف ۲ و یا ۳ روز

خشک و آماده می گردند . بعد یک طرف جعبه را بلند کرده تا براکس به پائین جعبه منتقل شود بعد آهسته گلها را بیرون آورید و بدون اینکه صدمه ای به گلبرگها و یا برگ وارد سازید تکان مختصری به گلها داده و آنها را "واژگون" سازید تا مخلوط شن و براکس از بین ورقه های گلبرگها خارج شود . بعد برای اینکه گرد موجود روی قسمتهای مختلف گل را تمیز نمائید بوسیله تکه ای پنبه تمیز و یا با دسته کوتاهی از موهای سر اینکار را انجام دهید . خواهید دید که گلها شفافیت واقعی خود را حفظ نموده اند و چندان تفاوتی با گلهای زنده و شاداب نخواهند داشت . بخصوص اگر عمل خشک کردن در جای کاملاً تاریک صورت گیرد زیرا نور رنگها را از بین میبرد بعد از انجام گرد گیری از روی گلها نوبت به گل آرائی میرسد. گلها را درون گلدان زیبایی قرار داده و به اشکال زیبایی فرم دهید و برای اینکه حشرات صدمه ای به گیاهان شما وارد نسازد در بین گلبرگهای گل مقداری مرگ موش یا ماده سمی بریزید .

حال گلدان آماده قرار دادن روی میز کمد و یا پیش بخاری است .

روش سوم برای نگهداری گل

استفاده از سیلیکاژل silicagel برای خشک کردن گلها

سیلیکاژل ماده سفید رنگی با فرمول (SiO_2) که به صورت سوسپانسیون

است. خود SiO_2 ماده‌ایست سیلیسی و شبیه شیشه که ذرات آن در این

پودر بسیار کوچک و ریز است اساس کار شبیه متد قبلی است یعنی گلها را درون جعبه کم عمقی چیده و بجای براکس و شن از سیلیکاژل استفاده میکنیم اما سیلیکا این برتری را به مخلوط براکس و شن دارد که رطوبت را بسرعت جذب می کند .

از طرفی سیلیکا بخوبی رنگهای گیاه را حفظ می کند و از زائل شدن رنگها جلوگیری می کند و یکی از مناسب ترین مواد برای خشک کردن گلها می باشد .

از نظر شیمیائی خود سیلیکا بفرمول SiO_2 است یا اکسید سیلیسیم است که در ساختمان شن و کوارتز و بسیاری از سنگهای آتشفشانی وجود دارد ممکن است به دلیل جذب آب سیلیکا مرطوب و سیاه گردد برای اینکه جلوی اینکار را بگیرید سیلیکای خیس شده را درون ظرفی ریخته و زیر نور آفتاب قرار دهید تا خشک گردد دوباره مصرف نمایید . لذا سیلیکا

از هر حیث برتراز مخلوط پودر براکس و شن است و روش انتخابی لست .
گل‌های خشک شده را می‌توان درون گلدان و یا جعبه های شیشه ای
نگهداری نمائید.

خشک کردن گیاهان بوسیله هوا

در این روش که بسیار آسان می باشد گیاهان مورد نظر را انتخاب نموده و
از ساقه قطع کرده و یا از ریشه بیرون میا ورید و مطابق روش یک ریشه
را تمیز کرده و سپس بوسیله نخی گیاهان را بهم بسته و بطور معکوس آنرا
در جای تاریکی که تهویه خوبی داشته باشد آویزان می کنیم بهتر است برگها
را از ساقه جدا نمائید و فقط گلها را بدین روش خشک کنید این متد بیشتر
مخصوص گل‌هایی چون آلاله – شب بو – میخک- یاس و... است و برای
گیاهانی که ساقه چوبی و ضخیم دارند این طریقه خشک کردن چندان مناسب
نمی باشد روش خشک کردن شاخ و برگ گیاهان چند راه مختلف دارد که
تعدادی از این روشها به نظر خوانندگان عزیز رسید.

مثلا برای حفظ نمودن برگهای یک سرخس معمولی ویا برگ نخل ویا برگ
سیب ابتدا آنها را بوسیله روغنهای مایع چون روغن زیتون و تکه ائی پنبه

پاک کرده و سپس آنها را بمدت ۳ هفته در بین صفحات روزنامه تمیزی قرار داده و روی روزنامه تمیزی قرار داده و روی روزنامه کتاب سنگین قرار می‌دهید بعد از اتمام این دوره برگها انعطاف پذیر و آماده می‌باشد.

روش دیگری که ذکر آن در اینجا مفید به نظر میرسد متدی به نام

perma dip پرما دیپ است و شما میتوانید مانند سایر روشها از آن

استفاده کنید همانطور که قبلا گفتیم امکان داشت که روش خشک کردن

بوسیله قرار دادن گیاه بین خشک کن و یا روزنامه باشد و یا اینکه در

جریان هوا و نور کم (سایه) گیاه را خشک کرد حتی میتوان برای اینکه فرم

دلخواه را به برگ داد بعوض قرار دادن برگها مابین روزنامه یا کاغذ

خشک کن برروی سطوح صاف و افقی آنها برروی کاسه و یا جسم

برجسته ای قرار داد تا بعد از جذب رطوبت و خشک شدن برگ فرم مورد

نظر را بخود بگیرد.

بهر حال در پر مادپ باید برگها را درون ماده ای شمعی شکل چون پارافین

و یا خود شمع که به صورت مذاب در آمده باشد قرار داد بعد آن را در لای

روزنامه گذاشت .

روش کار:

ابتدا مقداری شمع سفید و تمیز و یا پارافین جامد را رنده کرده و آنرا به ظرف تمیز فلزی منتقل کنید . این ظرف را بر روی چراغی که حرارت ملایم تولید می کند قرار داده تا بمرور پارافین ذوب شود وقتی بصورت مایع در آمد برگ مورد نظر تان را بمدت چند دقیقه درون پارافین مذاب قرار داده و سپس با گیره و پنس برگ را بیرون آورید بلافاصله آنرا در بین دو ورقه خشک کن و یا روزنامه قرار داده و بعد از چند دقیقه با اطوی گرم آنرا اطو نمائید. حرارت اطو نباید زیاد باشد و همینطور برگ نباید بمدت طولانی درون پارافین و یا شمع مذاب باقی بماند زیرا رنگ اصلی خود را از دست میدهد.

این متد بیشتر برای برگهای رنگی مورد استفاده قرار می گیرد و برگهای سبز برای این منظور چندان مناسب نیستند زیرا سبزینه یا کلروفیل که باعث ایجاد رنگ سبز در گیاهان است قادر به تحمل درجات حرارت بالا نبوده و تجزیه میشود. لذا بهتر است یا از متد های دیگر برای خشک کردن برگهای سبز استفاده شود و یا اینکه حرارت اطو بسیار کم و پائین باشد.

حتما شما وقتی به پیک نیک و گردش میروید و در دامن کوه و دشت به

استراحت میپردازید در بین گیاهان وحشی و خودرو متوجه گیاهان زیبایی می گردید که با تمام فریبندگی خشک شده و فاقد حیات هستند و گاهی به نام تیغ خوانده می شوند رنگ زرد طلایی و بفرمهای گوناگون گاهی کروی و پر از خار و گاهی به شکل زنگ و یا انگشت دانه و حتی عده ای به صورت علف و خوشه ای دیده می شوند .

جالب آنکه بعد از خشک شدن دانه های آنها بمرور از گلهای خشک شده خارج گردیده و در خاک بیابان قرار می گیرند و بعد از مدتی دوباره گلهای تازه ای بوجود می آورند اگر دسته ای از اینگونه گلها از بیابان بچینید و درون گلدانی قرار دهید سالیان دراز بدون هیچ گونه مراقبتی باقی خواهند ماند و یا می توانید آنها را بطرز جالبی رنگ آمیزی کرده و در گلدان قرار داد.

دوباره رنگ آمیزی گلها بعداصحبت خواهم کرد بهر حال این گیاهان هم قابل نصب در کلکسیون میباشند و هم برای دکوراسیون منزل به علت تضاد با وسائل مصنوعی خانه مورد استفاده واقع می شوند.

رنگ آمیزی گیاهان

شاید این کلمه چندان مناسب برای منظور مان نباشد زیرا در ابتدا تصور پیش خواهد آمد که گل و گیاهان با تمام رنگهای زیبا و جادویی خود دیگر احتیاجی به رنگ نمودن نخواهند داشت و چه بسیار گیاهان در طبیعت وجود دارند که از وجود آنها برای تهیه رنگ استفاده می شود بسیاری از رنگهایی که سابقا در صنعت قالی بافی به کار میرفت از همین گیاهان استخراج گردیده و برای رنگ کردن نخهای پشمی مصرف میشد . این رنگها بسیار ثابت و با دوام هستند .

نیل - روناس - حنا و بسیاری دیگر از گیاهان مولد رنگ هنوز هم مورد استفاده قرار میگیرند پس منظور اصلی ما از رنگ آمیزی چیست؟ میدانید که بسیاری از گلها بعد از آنکه خشک شدند نه تنها شادابی اولیه خود را ندارند بلکه رنگهای آنها تغییر کرده و از فرم اولیه خارج میشوند بهمین منظور برای هرچه طبیعتتر جلوه دادن آنها می توانید از رنگها استفاده کنید . اگر هدف اصلی این باشد که رنگ اولیه را به گیاه باز گردانید احتیاج به تجربه و مهارت و دقت نظر دارید میبایست به رنگ اولیه گل توجه کرد و حتی در ابتدای کار قبل از اینکه گلها را خشک نموده کمی از رنگهایی که

بعدا باید مورد استفاده قرار بگیرند بسازید و با رنگ اصلی گلبرگها و برگ و ساقه مطابقت دهید و میزان موادی که در رنگها بکار بردید در کتابچه ای یاد داشت کنید .

همانطور که گفته شد دقت نظر و میزان تجربه در اینکار بسیار مهم است البته استفاده از رنگها برای گلها ی خشک شده تا اندازه ای مرسوم میباشد و اغلب رنگهای انیلین برای اینکار بکار میرود . اینگونه رنگها که از ترکیب آلی و سنتتیک می باشند از حیث ثبات و دوام بسیار عالی هستند استفاده از رنگها باید بعد از خشک شدن گلها صورت گیرد و گیاهی که هنوز خشک نشده است را نمیتوان رنگ کرد . بعلت ظرافت و تردی گلهای خشک شده نمیتوان قلمو برای رنگ آمیزی گلبرگها استفاده نمود بهتر است برای اینکار از عطریاش ویا اسپری استفاده کرد . کار این ابزار پخش مایعات بصورت

پودر است درست شبیه تلمبه امشی و یا آبفشان سلمانی و یا عطر پاش. وقتی رنگ مورد نظر را آماده کردید درون یکی از این وسائل بریزید و آرام روی گل پخش نمائید و بعد آنها را در سایه قرار داده تا خشک شود وسائل مورد نیاز شما عبارتند از ۱- عطریاش یا اسپری ۲- دو یا سه عدد

قلموی مخصوص آبرنگ موهای آن نرم میباشد به شماره های دو و سه
۳- یک شیشه چسب مایع و یا مقداری پودر صمغ عربی . ۴- مقداری پودر
رنگهای مختلف که در مغازه های رنگ فروشی در دسترس می باشد
۵- پودر اکلیل طلایی و مسی . ۶- چند ظرف کوتاه برای درست کردن
رنگها ۷- مقداری زاج سفید .

ابتدا راه تهیه چند رنگ آماده را توضیح میدهیم و بعد طرز ساختن رنگهای
غیر آماده شرح داده می شود .

رنگهای آماده

این رنگها که در اغلب مغازه های لوازم التحریر بخصوص مراکزی که
وسائل نقاشی در اختیار دارند بفروش میرسد . مقدار این رنگها بسته به
مصرف خریداران در شیشه های ۵۰-۱۰۰ گرمی و بیشتر بفروش میرسد.
اغلب رنگهای آماده در آب محلول بوده و از این نظر میتوان آنها را با آب
پاک کرد .

برای ثابت شدن رنگ باید مقداری زاج سفید که سولفات آلومینیوم
و پتاسیم است و در اکثر مغازه های رنگ فروشی و عطاری بفروش میرسد

به محلول اینگونه رنگها اضافه نمود.

۱- قرمز تیره صدفی :

ساختن این رنگ بسیار ساده و آسان است و میزان روشنی و یا تیرگی آن به آب محلول رنگ دارد اگر بخواهید قرمز روشن تری بدست آورید می توانید آب بیشتری به آن اضافه نمائید و بالعکس .

راه تهیه :

یک چهارم قاشق چایخوری پودر مرکورکرم یا دوا گلی را با ۴ قاشق چایخوری پودر زاج سفید مخلوط کرده و در ۶۰ گرم آب گرم حل نمائید و بگذارید سرد شود .

بعد مقداری از این رنگ را درون عطرپاش ریخته و روی گلبرگهای گل بپاشید عمل زاج سفید حفظ و ثبات رنگ می باشد و هر رنگی که با زاج سفید به روی جسمی اثر داده شود بدون شک تولید رنگ بی نظیری خواهد نمود.

۲- صورتی سالمون :

برای تهیه این رنگ که صورتی بسیار روشن است میبایست جوهر قرمز سان فورد کاردینال Sanfords cardinal redink را در مقداری آب

(بستگی به تیره یا روشن بودن رنگ دارد) حل کرد و حدود نصف قاشق چایخوری نمک معمولی به آن اضافه کنید و بهم بزنید تا خوب محلول شود سپس آنرا درون عطر پاش ریخته و مصرف کنید.

۳- صورتی تیره :

برای آماده ساختن این رنگ باید جوهر قرمز سان فورد و یا استامپ قرمز میگزیز Higgerins red stamp به نسبت ۵۰ گرم در ۱۲۵ گرم آب حل کرد و ۸ قاشق چایخوری زاج سفید نیز به آن اضافه نمائید بعد از آماده شدن درون اسپری ریخته و مصرف نمائید.

۴- ارغوانی ساطنتی

برای تهیه این رنگ می باید جوهر ارغوانی رنگ واتر منزپاتریسین Water mans patrician purple را در مقدار لازم آب حل کرده و بکار برد برای تهیه انواع و اقسام رنگهای دیگر چون زرد – سبز – آبی – سیاه – نارنجی – قهوه‌ای از رنگهای آماده ای که در دسترس میباشد و همگی در آب محلول هستند استفاده نمائید.

۵- تهیه رنگ سبز و آبی و بنفشه قرمز تیره :

یکی از آسانترین طرق ساختن رنگهای گوناگون مخلوط نمودن چند

رنگ با یکدیگر است که نتیجه ائی بسیار مطلوب دارد . برای ساختن رنگ سبز میتنائید جوهر خودنویس سبز رنگ را بکار برید برای رنگ قرمز جوهر قرمز مناسب است و برای رنگ آبی البته می توان از جوهر آبی استفاده کرد. اگر بخواهید رنگ بنفش بدست آورید میتوانید رنگ آبی و قرمز را با هم مخلوط نمائید و اگر رنگ سب ز تیره مورد نظرتان باشد میتوانید جوهر سبز را با جوهر سیاه ممزوج کنید و بکار برید . با کم و زیاد کردن مقادیر جوهرها در مخلوط رنگ می توان هر رنگ که مورد علاقه شما باشد تهیه نمائید .

بهر حال بعد از امتزاج جوهرها یک قاشق چایخوری از آنها را در ظرف محتوی ۶۰ گرم آب ریخته و ۴ قاشق چایخوری زاج سفید اضافه کرده و حل نمائید و بوسیله اسپری روی گلبرگها و یا ساقه بپاشید . بعضی از گلها دارای دو یا چند زمینه با رنگهای متفاوت هستند مثلا گلبرگهای بنفشه اغلب دو یا سه رنگ است . رنگ قسمتهای مرکزی گل با رنگ اطراف آن از یکدیگر متمایز است برای طبیعی جلوه دادن گلهای خشک شده میتوان از دو رنگ جدا گانه استفاده نمود . بعد از رنگ کردن حتما گیاه را در سایه قرار داده تا خشک شود .

رنگهای غیر آماده :

منظور از رنگهای غیر آماده اینست که برای تهیه آنها ابتدا باید پودر رنگ دلخواه را خریده و کمی چسب مایع و یا صمغ عربی به آن اضافه کرده و مخلوط این دو را در مقداری آب حل نمود مسلماً غلظت رنگ بستگی تام به میزان پودر صمغ و رنگ و آب محلول دارد . هرچه آب کمتر و پودر صمغ بیشتر به رنگ اضافه شود رنگ غلیظ تر می گردد و بالعکس . رنگ غلیظ را نمی توان بوسیله عطر پاش مصرف کرد و باید از قلمو استفاده شود مثلاً اگر هدف رنگ نمودن پرچم های یک گل باشد باید مقداری رنگ زرد غلیظ درست کرده و با قلمو میله های پرچم را رنگ زد و یا اگر بخواهید خطوط باریکی روی گلبرگهای گل درست نمائید باید از قلمو شماره یک و رنگ نیمه غلیظ استفاده کنید . برای رنگ نمودن ساقه و برگها رنگ رقیق مناسب است .

راه تهیه :

پودر رنگ دلخواه را از مغازه رنگ فروشی تهیه نمائید مثلاً رنگ نارنجی سرنج است رنگ زرد کرومات رنگ سفید سینکا و بسیاری رنگهای دیگر .

یک قاشق چایخوری رنگ را درون ظرف کوچکی ریخته و دو قاشق چاقوری چسب مایع منظور چسبهای خمیری است که بنزین و یا استون در آنها بکار رفته نمی باشد و یا به جای آن یک قاشق چایخوری پودر صمغ عربی به آن اضافه کنید به این مخلوط مقدار کافی آب گرم اضافه نموده و بهم بزنید تا کاملاً متجانس شود . وقتی رنگ آماده شد با قلمو و یا اسپری آنرا مصرف نمایید .

برای تهیه رنگ طلایی و یا نقره ای و مسی طریقه مطابق روش بالا است رنگهای اکریلی را میتوان برای انواع و اقسام تیغ ها و گیاهان خشک شده بیابان بکار برد یا میتوان با آن گلهای معمولی خشک شده را رنگ زد رنگ اکریلی باید همیشه بصورت نیمه غلیظ مصرف شود زیرا محلول رقیق آنها قدرت پوشانندگی ندارد و چندان جالب نمی باشد .

تعداد دیگری رنگ وجود دارد که بسیار با دوام و عالی هستند و بدون هیچگونه مخارجی میتوان آنها را تهیه نمود مثلاً پوست پیاز "جوشانیدن مقدار زیادی پوست پیاز در آب " که رنگ صورتی بسیار قشنگی تولید می کند و کلم قرمز که اگر کمی از آن را در الکل قرار دهیم بعد از چند روز الکل به رنگ زرشکی در خواهد آمد و با اضافه نمودن آب و زاج سفید

به الکل رنگی می توان از آن استفاده کرد و بسیاری از رنگهای دیگر که با حوصله و تجربه می توان به وجود آنها پی برد و از وجودشان استفاده شایان توجه بعمل آورد . بخاطر داشته باشید که تبحر شما در این هنر بستگی به دقت و مهارت و تعداد گلهائی که خشک خواهید کرد دارد و میتوانید بعد از مدتی صاحب کلکسیونی شوید که در نوع خود بی نظیر و استثنائی باشد .

پایان

سخن پایانی :

آنچه بدیهی است کشور ما با سابقه بیش از هفت هزار سال و تمدن خرد محور خود شایسته این همه باز ماندگی در زمینه های مختلف علمی – فرهنگی – سیاسی و... نیست بخشی از این عقب ماندگی را باید در ساختار جامعه فرهنگی ما در چند دهه گذشته جستجو کرد . آنجا که دانشمندان ما به جای نشر علم آن را در پستوها مخفی کردند و آنجا که ناشران ما کار تجاری را با عرصه خدمت به فرهنگ اشتباه گرفتند .

اکنون که به لطف انقلاب دیجیتال امکان تعامل و انتشار کتاب فیلم موسیقی

وسایر بسته های فرهنگی در سطح وسیع فراهم است بیائید برای غنا

بخشیدن به فرهنگ کهن پارسی دانسته های خویش را به عموم عرضه کنیم تا

تشنگان علم از کمبود منابع پارسی در زمینه های مختلف رنج نبرد.

اگر از دیجیتالی کردن کتب وسایر منابع در دسترس خود اطلاع ندارید با من

تماس بگیرید .

به امید ایرانی سربلند .

مرتضی بوربوری

Email: cameraman۱۳۵۶@yahoo.com